

ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВІ ЯКОСТІ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ ПТНЗ

(Дурнєва Т.В., викладач)
БЕГК БДПУ, м. Бердянськ, Україна

У 90-х роках ХХ століття почався новий період розвитку України як самостійної держави. Відбулися важливі зміни не лише в суспільно-політичних і соціально-економічних процесах, а й у системі освіти. Постала потреба якісної підготовки висококваліфікованих фахівців. В успішності навчання і професійної діяльності особливе місце належить системі професійно важливих якостей.

Професійно важливі якості (ПВЯ) – це індивідуальні властивості суб'єкта діяльності, які необхідні й достатні для реалізації на нормативно заданому рівні оволодіння професією й виконання завдань професійної діяльності. До ПВЯ традиційно входить широкий спектр якостей – від професійних знань, отриманих у процесі професійного навчання і самопідготовки, до природних задатків, які у процесі діяльності формуються в професійні здібності; особливості особистості (мотивація, спрямованість, характер), психофізіологічні особливості (темперамент, особливості нервової системи), особливості психічних процесів (пам'ять, увага, мислення, уява тощо)[2, с.125].

Питання ПВЯ майбутніх робітників досліджували Б. Адабашев, Я. Камінецький, І. Козловська, А. Литвин, М. Лобур, Н. Ничкало, В. Радкевич, О. Романишина, Л. Руденко, П. Сікорський та ін. Проблему розвитку професійної підготовки майбутніх робітників розглядаються на дисертаційному рівні І. Довженко, І. Жоровою, Н. Котляревською, І. Матійків та ін. [1, с.138].

Система ПВЯ є основою будь-якої професійної діяльності. Це означає, що кожна професійна діяльність вимагає певної сукупності ПВЯ, але їх сукупність не є «механічною» сумою якостей, а їх закономірно організованою системою. Між окремими ПВЯ встановлюються функціональні взаємозв'язки, які формується в процесі освоєння суб'єктом професійної діяльності в цілому[1, с.89].

Слід відмітити, що ще у 20-ті роки минулого століття І. Шпільрейн і С. Геллерштейн описали групи ПВЯ, які характеризували можливості людини, як суб'єкта конкретної професійної діяльності. Ними, зокрема були виділені такі важливі для досягнення професійного успіху якості і функції, які виражають стійкі індивідуальні особливості людей, але які важко піддаються тренуванню, розвитку, що особливо є важливим для того, щоб спрогнозувати майбутню професійну успішність вступника до професійної школи молодого фахівця. Отже, виділені І. Шпільрейном і С. Геллерштейном різні категорії ПВЯ дозволяють більш диференційовано оцінювати характерологічні параметри динамічної функціональної структури учня[3, с. 208].

Таким чином, аналіз педагогічної літератури показав, що розвиток професійно важливих якостей майбутніх робітників виступає важливою складовою успішного навчання та подальшої професійної діяльності. Визначені вище ПВЯ є основними в роботі майбутнього працівника. ПВЯ перебувають у

взаємозв'язку, впливають одна на іншу, характеризуються взаємодією. Перелік цих якостей варто доповнювати й уточнювати, тому складним і суперечливим залишається питання щодо структури якостей та їх класифікації.

Література

1. Вірна Ж.П. Основи професійної орієнтації: навч. посіб. / Ж.П. Вірна. – Луцьк: РВВ «Вежа», 2003. – 156 с.
2. Лобур М. С. Формування професійно важливих якостей майбутніх молодших спеціалістів сфери харчування : Дис... канд. пед. наук : 13.00.04 / М. С. Лобур. – К., 2006. – 251 с.
3. Фіцула М.М. Відхилення в поведінці неповнолітніх: шляхи їх попередження та подолання: Навчально-методичний посібник / М.М. Фіцула, І.І. Парфанович. – Тернопіль: Навчальна книга «Богдан», 2008. – 432 с.